

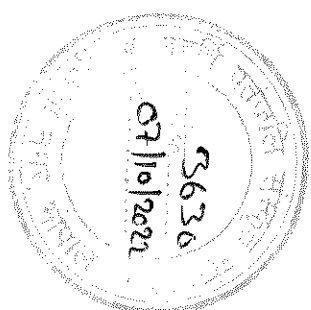
प्रश्न सं. - 1

कक्षा - पूर्वमध्यमा प्रथमरावड;

विषय - पुरातनविद्या: - (

विषयकोड. - 919

लिखा
असल
०७/१०/२०२१
पा

1
2

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150

151
152
153
154
155
156
157
158
159
160

प्रश्न - अधिनं विकल्पं चिनुत -

क- महाभारते कति पर्वणिस्मिन् -

अ- षोडश ब- सप्तदश

स- अष्टादश द- दश

ख- अस्माकम् अधिकाः कुत्रास्मिन् -

अ- फले ब- कर्णणि

स- शैवायाम् द- संसृतेषु

ग- श्रीकृत्वाः किमर्थम् उपदिशन्तम् अर्जुनम् उपदिशन्ति -

अ- पञ्चार्थम् ब- पुद्गार्थम्

स- मन्वार्थम् द- गार्थम्

घ- महाभारतस्य विकासक्रमः कतिधा विभक्तः वर्तते -

अ- द्विधा ब- त्रिधा

स- पञ्चधा द- सप्तधा

ङ- महाभारते श्लोक संख्याः कति स्मिन् -

अ- 100000 ब- 10000

स- 110000 द- 111000

च- पुराण लक्षणेषु परिगणितम् नास्ति -

अ- सर्गः ब- प्रलिसर्गः

स- वैशः द- प्रतीवैशः

द- रामायणस्य कति वर्तते -

अ- काण्डाः ब- वान्मण्डिः

स- वाग्जः द- वाणः

ध- चतुर्विंशति साहस्री वर्तते -

अ- रामायणम् ब- भगवतम्

स- महाभारतम् द- पुराणम्

फ- धृतराष्ट्रः कस्य पिता ?

अ- युधिष्ठिरस्य ब- कर्णस्य

स- दुर्योधनस्य द- उपर्युक्तेषु कोऽपि नास्ति

श- कौरवाणां कस्य माता ?

अ- शोभास्य ब- मद्रमनास्य

स- भरतस्य द- शत्रुघ्नस्य

रिक्तस्थानानि पूरयत- (दक्षिण, तत्, धर्मिण्य, मृत्यु, मा, वेदः, धर्मात्सर्वम्, अग्नि, राज्ञः,

क- कर्मिर्गोत्राधिकारस्ते - - - - फलेषु कदाचन ।

ख- ज्ञातस्य हि क्षुर्वो - - - ।

ग- भ्रमं - - - पातकः ।

घ- यदायदा हि - - - जलानिर्मलानि भवन्त ।

ङ- यदिहास्मिन्न तदन्यत्र यन्नेहास्मिन्न - - - - - क्वचिन्न ।

च- देवीं सरस्वतीं - - - - - ततो जययुदीरयेत् ।

छ- इतिहासपुराणाग्र्यां - - - - - सत्यपर्वद्वयेत् ।

ज- रवरं विभिरसं - - - - - दूषणं ।

झ- - - - - सीतामनुयाय परां वीद्यामुपगमन् ।

ञ- - - - - स्वर्गमयी लक्ष्मी ।

इकाई- 3

उच्यते नर्तनं कुशल -

क- वनवासः

ख- पर्लफुटी

ग- नाङ्गुलटे

घ- दिव्यारजोनि

ङ- शोभाजुषः

च- कुन्नी

छ- स्वयसांची

ज- पाण्डुराशःपत्नी

झ- पीताम्बरः

ञ- लक्ष्मी

1. पाञ्चाली

2. सुविचित्रः

3. कृष्णः

4. कुम्भिमन्थीःभारता

5. शृङ्गदेरपुरम्

6. चित्रकूट

7. भवनः

8. उमालम्भुजिः

9. चतुर्दशानवर्णि

10. शानताः

सत्यम् (✓) असत्यम् (X) वा इति निश्चय -

- क- हिडम्बा भीमस्य पत्नी आसीत् ।
 ख- शान्तनीः पुत्राः भीष्मः आसीत् ।
 ग- गान्धार्थि भ्राताः शकुनिः आसीत् ।
 घ- महाभारतस्य प्राचीनं नाम 'जय इति आसीत् ।
 ङ- इतिहासग्रन्थे महाभारतस्य समावेशो भवति ।
 च- जीनायां सप्तदश आध्यायाः सन्ति ।
 छ- दश पाण्डवाः आसन् ।
 ज- अर्जुनस्य अपरः नाम किरिटी अस्ति ।
 झ- महाभारते शीतनिरूपणोद्घाटनः भवति ।
 ञ- हरिश्चन्द्रपुरस्य अपरः नाम इन्द्रप्रस्थः भवति ।

इकाई-5

उत्तरीय प्रश्नाः -

- क- सीतायाः पतिः कः ?
 ख- रामः कस्य पुत्रः आसीत् ?
 ग- रामायणस्य रचना क्व क्व कृता ?
 घ- रामायणे मुख्यरसः कः ?
 ङ- वाल्मीकिः कवि श्लोकाः सन्ति ?
 च- वाल्मीकिः स्वनामार्थं कुत्र आगतः ?
 छ- रामपूर्व रामायणे कवि श्लोकाः सन्ति ?
 ज- वाल्मीकिः कः कविकथ्यते ?
 झ- महाभारतम् कुत्र रचितम् ?
 ञ- संस्कृत वाङ्मये श्री भद्रकालवदगीतायाः स्थानं कीदृशं भवति ?

पद्युत्तरीय प्रश्नाः -

- क- 'आदिकाव्यम्' इति कस्य काव्यग्रन्थस्य विशेषणम् अस्ति ?
- ख- 'अथारव्यम्' आर्षिकाव्यम् केन प्रणीतम् ?
- ग- पुराणस्य पंच मन्वन्तरेषु के के सभिमिता स्मिन् ?
- घ- 'यदिहस्ति तदन्यत्र यन्नेहस्ति न तन् क्वचित्' इति कस्य त्रिडिग्मसूत्रः ?
- ङ- कृष्णार्कप्रथमः कति वर्षेषु जन्तुं रचयामास ?
- च- 'मा निषाद प्रसिद्धं वै' इति श्लोकः कस्य पुराणनिर्मातः ?
- छ- रामायणं कति काण्डात्मकं वर्तते ?
- ज- समुद्रं सेतुः निर्मात्रिं कः अकरोत् ?
- झ- पङ्क्त्यां के निवसन्ति ?
- झं- इकाई -7
- संस्कृते व्याख्या कार्या ?
- क- दार्शनश्च कृतश्च सत्यनामयो द्रव्यतः ।
चारित्र्ये च कौतुवत्तस्सर्वधृतेषु कोहितः ॥
- ख- सर्वप्रथमं सभयना नारीणामुत्तमा बधुः ।
स्मितायनुगता रामं शशिनं रोहिणी यथा ॥
- ग- रामस्य दीयता आर्या नित्यं प्रलासमा हितम् ।
जनकस्य कुले जाता देवमायेव निर्मिता ॥
- घ- नारदं परिपुत्र्यद्वाल्मीकिर्मुनिपुङ्गवम् ।
कौन्वस्मिन्साम्प्रतं लोके शुनावान्कश्च दीयमान् ॥
- ङ- कस्य विष्णुनि देवाश्च ज्ञानशैवस्य संयुगे ।
स्वदिन्द्याभ्यर्तं श्रौतं परं कौतूहलं हि मे ॥

च- मुने वक्ष्याम्याहं बुद्धवा धूमिश्रुयताम्भारः ।
इक्ष्वाकुवंशाप्रभवो रामो नाम जर्जरभुजः ॥

क- महर्षे त्वं समर्थोऽसि शानुभेवंविधं नरम् ।
भुवा चैतन्विलोकसौ चान्मीकिर्नरदो वचः ॥

इकाई- 8

कंठस्वीकृत स्वापाह्वयपुत्रकाले द्रयोः शनोकां प्रियवत ?

इकाई- 9

पिपलीप्रियवत -

क- महर्षिचान्मीकिः

ख- वैदव्यासः

ग- शंस्कृतभाषायाः महत्त्वम्

घ- शीतनिरूपणोद्भव्यायः

ङ- आर्षिकाल्यस्य महत्त्वम्

च- पुराणास्य महत्त्वम्

छ- भारतीयसंस्कृतिः

ज- दान- अनुशासनम्

इकाई- 10

दीर्घोत्तरीय प्रश्नाः -

क- महाभारतस्य विकासः स्वविस्तरं प्रियवत ?

ख- 'महाभारतम्' - पञ्चमोवेदः इति सिद्धं कुरुत ?

ग- रामस्य चरित्रविशेषां कुरुत ?

- दा- रामायणाकालीनां भारतीय संस्कृतिं संक्षेपेण निरूपयत ?
- ड०- किम् नाम पुराणम् ? व्युत्पत्तिं पूर्वकं विशदं विवेचयत ?
- च- भारतीय संस्कृतेः व्येयवाक्यम् किमस्ति ?
- क- शीलनिरूपणादध्यायस्य कण्ठस्थीकृतं पञ्च श्लोकान् निरवत ?
- ज- सुविष्टिरस्य विषये पञ्चवाक्यं निरवत ?
- झ- अर्जुनस्य जीवनचरितं संक्षेपेण वर्णयन्तु ?
- ञ- रामायणस्य वैशिष्ट्यं निरूपयताम् ?

==X==X==X==

नाम - डॉ० श्रीमती उषा सिंह
 पदस्थ संस्था का नाम - शास्त्रीय
 संस्कृत उ०मा० विद्यालय
 विरिगा (अ० ५०)